

Morální uvažování dítěte předškolního věku

morálka = mravnost, soubor mravních zásad a norem

morální vývoj

= vývoj morálních postojů, morálního usuzování a morálního jednání jedince během života

- ovlivněn věkem, zvláštnostmi osobnosti, výchovou (zejména rodinnou) , sociálním prostředím a normami dané společnosti
- probíhá ve stádiích (Piaget, Kohlberg)

mravní výchova

= výchovné působení na žáka, jeho rozum, představy, postoje, city, vůli a jednání, aby byly v souladu s obecně uznávanými zásadami etikety

- opírá se o všelidské mravní hodnoty a humanistické tradice, projevuje se v úctě k životu a všem lidem, k lidské práci a kultuře, v respektu k pravdě, spravedlnosti
- význam v boji proti sociálněpatologickým jevům

emoční a morální vývoj v předškolním věku :

- citové prožívání dítěte je velmi intenzivní, krátkodobé s proměnlivé
- typickým emočním projevem – **veselost**, rozvíjí se smysl pro humor
- výskyt zlostných reakcí – při kontaktu s vrstevníky, při kumulaci příkazů a zákazů
- rozvoj **emoční paměti a intelligence** – orientace v základních emocích; **mechanismus projekce** – rozlišení jednotlivých událostí podle toho, jak se v nich samy cítily
- 4-5 let: začátek ovládnutí svých emocí, 5-6 let : chápou, že lidé své emoce nedávají vždy najevo
- rozvíjí se mezi vrstevníky schopnost spolupracovat, mít pochopení pro druhého – **rozvoj vztahových emocí** : láska, sympatie, nesympatie, soucit, pocit sounáležitosti
- důležitý vztah matky a otce : utvářeny základy citového chování a prožívání

Kohlberg, Piaget :

- období tzv. heteronomní morálky = morálka určována zákazy a příkazy jiných lidí, které jsou pro děti autoritou
 - dítě ještě nemá vlastní názor a za správné považuje to, co určí dospělí
- pravidla striktně dodržují (potřeba jistoty, spokojení pouze tehdy, když něco platí absolutně)
- dítě je k udržování norem motivováno systémem odměn a trestů tj. pozitivním a negativním hodnocením, posuzuje dobré i špatné chování z hlediska pro sebe sama
- učení normám probíhá především v rodině, dítě sleduje, jak se lidé chovají, a zobecní si, jaké chování je běžné, patří k dané situaci a je považováno za žádoucí
- ke konci předškolního roku zvnitřnění základních norem a ztotožnění se s nimi → negativní prožívání nežádoucího chování – **pocit viny**: důležitý mezník, dítě začíná akceptovat určitá pravidla, samo pociťuje jejich porušení jako nepříjemné → začátek rozvoje **dětského svědomí**

Erikson – významný potenciální konflikt mezi vlastní aktivitou a pocit viny

Říčan – zvýšená citlivost svědomí, která se projevuje příliš striktním hodnocením vlastních činů